

V jednom ze seriálů věnovaných čs. výplatním otiskům komerčních uživatelů i pošt jsem již v několika pokračováních popsal různé zajímavosti výplatních otisků Francotyp. Při procházení archivem a jeho konfrontaci se sbírkou jsem u balíkových výplatních otisků zjistil jednu velkou zajímavost.

Během roku 1946 se poštovní správa osvobozeného Československa rozhodla zavést výplatní stroje na přepážky poštovních úřadů. Firma B. Jarolímek - jinak generální zástupce strojů Francotyp pro Čechy, Moravu a Slezsko - dostal těžký úkol - najít výrobce strojů, kteří by byli schopni v krátkém čase dodat na čs. pošty výplatní stroj k vyplácení listovních zásilek a poštovních (balíkových) průvodků. Úkol nesnadný. Evropa a celý svět byly postiženy válkou a všude bylo rozvrácené hospodářství. Zejména v zemi výrobce strojů Francotyp Německu. V první vlně byly dodány a zprovozněny stroje ze Švýcarska - značka HASLER a dále anglické stroje Universal Postal Frankers (oběma firmám jsem se též na tomto webu věnoval). Bylo možno využít i stroje, které byly v Československu anebo se sem začaly dostávat v rámci válečných reparací, což se i stalo. Pořád to však nestačilo.

Domnívám se, že B. Jarolímek byl v kontaktu s německým výrobcem Francotyp GmbH. Čs. poštovní správa neměla jen požadavek vybavit poštovní úřady výplatními stroji, ale pro odbavování balíkových zásilek chtěla s ohledem na tvar a osnovu poštovních průvodků výplatní stroje s jedním dnením razítkem, ale hned se dvěma. Navíc požadovala zpočátku ve 40. letech pětimístnou výplatní hodnotu (později stačila čtyřmístná hodnota).

S těmito požadavky se musela firma Francotyp GmbH poprat a to se skutečně stalo. Požadavky splnila a požadované stroje dodala. A dá se říci, že poměrně záhy. Během roku 1948, jak vypovídají archivy. Balíkové výplatní stroje dostaly jak velké pošty, tak i malé. Archivy a sbírka se spárovaly a vydaly svědectví o tomto výjimečném počínu. Soustava Francotyp byla třetí soustavou, které umožnila čs. poštovním úřadům vyplácet i balíkové zásilky. Stroje začaly vyplácet i listovní zásilky, což tehdejší ministerstvo pošt tolerovalo.

Jednalo se většinou o stroje Francotyp, model C, vyskytly s i modely B2. Tyto stroje prodělaly i různé úpravy. Měnilo se připínání hodnot, stroj se přestavil na proužky vyšších hodnot. Rád se k tomuto problému vrátím později. Číslice měsíců byly římské - poprvé v historii strojů Francotyp u nás. Poštovní správa dříve vyžadovala jen arabské číslice, později od tohoto požadavku ustoupila.

Několik případů těchto otisků ze 40. a 50. let. Otisky jsou cenné tím, že se jedná o otisky 1. dne (R). První otisky přišly do Československa v roce 1948, ale přicházely i později (v 50. letech). Některé stroje byly později přebudovány na čtyřmístné.

Namátkový přehled balíkových výplatních otisků (abecedně seřazeno)

BYSTRÉ U POLIČKY

Otisk 1. dne 14. IV. 1955

Stroj č. C 37528

čtyřmístná hodnota

ČESKÉ BUDĚJOVICE 3

Otisk 1. dne s datem 30. XI. 1948 (esej - RR).

Číslo stroje 37913.

Pětimístná výplatní hodnota.

Činnost stroje dle archivů zahájena až 1. 12. 1948.

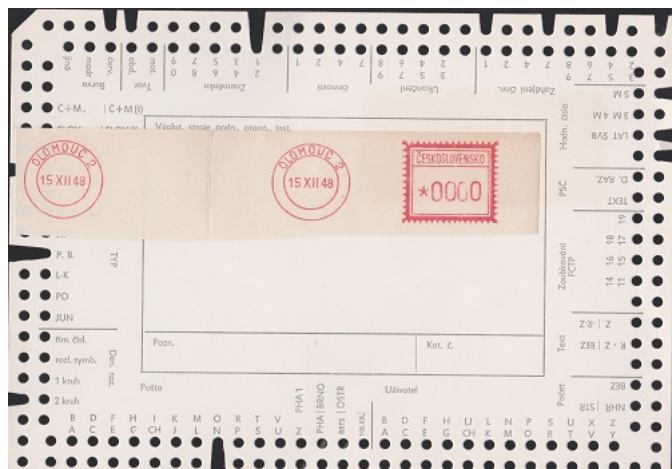

OLOMOUC2

Otisk 1. dne 15. XII. 1949

Stroj č. C 37918

Výplatní hodnota pětimístná.

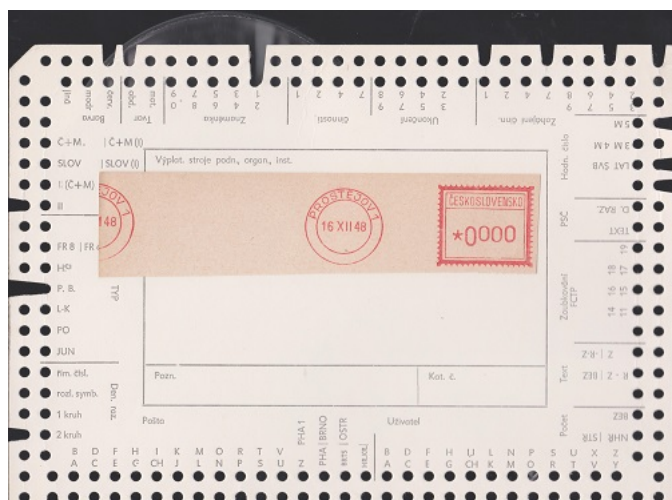

PROSTĚJOV 1

Otisk 1. dne 16. XII. 1948.

Výplatní hodnota pětimístná.

Číslo stroje nezjištěno.

ZLÍN 1

Otisk 1. dne 21. XII. 1948 (RR).

Jediný poštovní otisk s názvem ZLÍN před přejmenováním na Gottwaldov.

